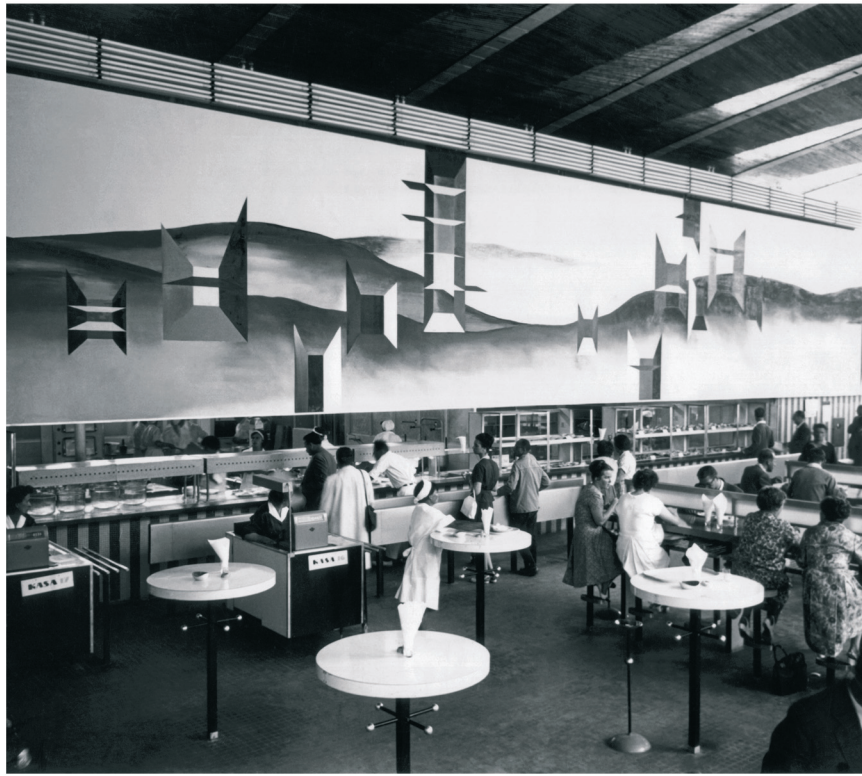
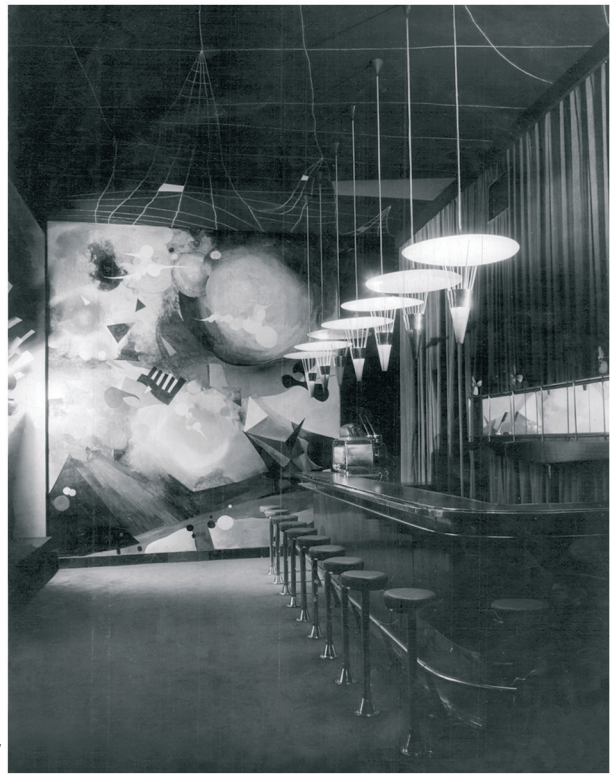

HANNA I GABRIEL RECHOWICZOWIE
**OBRAZY
W ARCHITEKTURZE**
PICTURES IN ARCHITECTURE

HANNA I GABRIEL RECHOWICZOWIE

OBRAZY

W ARCHITEKTURZE

PICTURES IN ARCHITECTURE

W 1957 roku, w ramach odbywającej się w Berlinie Międzynarodowej Wystawy Budownictwa Interbau, czterdziestu ośmiu architektów świata zachodniego zostało zaproszonych do udziału w eksperymentalnym projekcie rewitalizacji zniszczonej w czasie wojny berlińskiej dzielnicy Hansaviertel. Wydarzenie to stało się jednym z kamieni milowych w historii powojennego modernizmu i przedmiotem uzasadnionej zazdrości tych, którzy z przyczyn politycznych w Interbau nie brali udziału. Zaledwie w kilka miesięcy później Związek Radziecki ogłosił „międzynarodowy” konkurs na projekt eksperymentalnej dzielnicy mieszkaniowej w Moskwie, do udziału w którym zaproszono przedstawicieli biur projektowych z krajów tzw. demokracji ludowej. Polskę reprezentowały trzy zespoły architektów: pod kierownictwem Marii i Kazimierza Piechotków (Miastoprojekt Warszawa), Tadeusza Ptaszyckiego (Miastoprojekt Kraków) i Tadeusza Zielińskiego ze Stefanem Putowskim (Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie). Władza ludowa udział w konkursie potraktowała prestiżowo, wszak konkurencja ze stron innych państw bloku wschodniego była duża, a jury stanowili wyłącznie przedstawiciele organizatora. W programie konkursu przewidziano m.in. zaprojektowanie „budynku przyszłości” w perspektywie roku 2000. Po kilku miesiącach „analizy” zgłoszonych prac ogłoszono wyniki. Na uroczystość tę zaproszono do Moskwy wszystkich biorących udział w konkursie projektantów. Prace zespołów Miastoprojektów z Warszawy i Krakowa oceniono „pozytywnie”. Wygraną okazała się być „nowatorska” koncepcja Moskiewskiej Akademii Architektury, która w regulaminowym terminie składania prac do konkursu żadnego projektu nie przedstawiła...

Tę i inne zapomniane dziś historie opowiada prezentowana w galerii Projekt Kordegarda wystawa *Obrazy w architekturze*, poświęcona dekoracjom architektonicznym warszawskich artystów Hanny i Gabriela Rechowiczów, którzy na potrzeby konkursu moskiewskiego opracowali koncepcję kolorystyczną i projekty dekoracji plastycznych trzech „budynków przyszłości”. Na wystawie prezentowane są m.in. oryginalne fotografie wspomnianych projektów pochodzące z archiwum Marii i Kazimierza Piechotków. Na przestrzeni kilkudziesięciu lat pracy twórczej Rechowiczowie współpracowali z wieloma wybitnymi architektami, m.in. Bohdanem Pniewskim, Jerzym Hryniewieckim, Mieczysławem Głiszczyńskim, Jerzym Baumillerem i małżeństwem Piechotków. Sukces i uznanie przyniosły im wykonane na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku naścienne dekoracje malarskie w cocktail-barze hotelu Bristol, murale i mozaiki w hotelu Dom Chłopa oraz monumentalne dekoracje we wnętrzu warszawskiego Supersamu. Kolejne, otrzymywane za pośrednictwem Pracowni Sztuk Plastycznych zlecenia realizowali w architekturze obiektów użyteczności publicznej w całej Polsce — kino w Kielcach i Łomży, lotnisko Aeroklubu Polskiego w Lesznie, muzeum w Lipsku nad Biebrzą, sanatoria i domy wypoczynkowe w Olsztynku, Zakopanem, Krynicy, Nałęczowie, Szczawnicy i Ciechocinku, Dom Towarowy Junior w Warszawie, szpital dziecięcy Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi — to tylko fragment imponującego portfolio Rechowiczów w dziedzinie plastyki architektonicznej. W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku artyści wyjeżdżali na dłuższe pobyty do Japonii i Francji, gdzie realizowali przedsięwzięcia komercyjne i zamówienia na dekoracje w rezydencjach prywatnych zleceniodawców.

W tworzonych dla architektury obrazach Rechowiczowie posługiwali się technikami mozaikowymi i malarskimi, często łącząc je w obrębie jednego dzieła. Indywidualny charakter tym kompozycjom nadawał rodzaj użytego materiału — starannie wyselekcjonowane, naturalnego koloru lub barwione rżeczne otoczki, płytki lub odpady ceramiczne, które scalone cementową zaprawą tworzyły w efekcie abstrakcyjny relief w typie *opus barbaricum* — oraz motywy zaczerpnięte z malarstwa sztalugowego i grafiki użytkowej Gabriela Rechowicza. Malarstwo to w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku spopularyzowane zostało m.in. w postaci licznych ilustracji książkowych (ponad czterdzieści tytułów) i okładek prestiżowych czasopism („Projekt”, „Magazyn Ilustrowany Polska”). Wystawa prezentuje wybór blisko pięćdziesięciu prac obojga artystów. Niepokazywane dotąd publicznie oryginalne kartony, plansze i szkice malarskie Rechowiczów zaskakują świeżością barw i różnorodnością artystycznych kreacji. Na szczególną uwagę zasługują unikalne projekty opraw plastycznych propagandowych wystaw gospodarczych w Moskwie (1959), Pekinie (1960), i Madrycie (1970), stanowiące dziś jedyny zachowany ślad owych nietrwałych przedsięwzięć artystycznych.

Paweł Giergoń

Gabriel „Gaber” Rechowicz (1920–2010). Studiował malarstwo w paryskiej École des Beaux-Arts i gdańskiej PWSSP oraz architekturę na Politechnice Gdańskiej. Malarz, grafik, ilustrator, scenograf, twórca wielkoformatowych dekoracji plastycznych architektury. Uehonorowany I nagrodą w ogólnopolskim konkursie na ilustracje do dzieł Adama Mickiewicza (1954) oraz Złotym Medalem za twórczość ilustratorską na XII Triennale Grafiki w Mediolanie (1960). Jego prace eksponowano na indywidualnych wystawach w Budapeszcie, Sofii, Berlinie Wschodnim, Pradze i Bratysławie (1959), Londynie (1964, 1985), Lozannie (1965, 1977), Paryżu (1966–1967), Caen (1968), Tokio (1972–1974), Brukseli (1975), Kolonii i Düsseldorfie (1976), Auvers-sur-Oise (1989) i Brunoy (1990).

Studied painting at the École des Beaux-Arts in Paris and the State Graduate School of Fine Arts in Gdańsk, and architecture at the Gdańsk University of Technology. Winner of the 1st prize in a nationwide competition for illustrations for the works of Adam Mickiewicz (1954), and Gold Medal for illustrations at the XII Triennale di Milano. His works were shown in solo exhibitions in Budapest, Sofia, East Berlin, Prague and Bratislava (1959), London (1964, 1985), Lausanne (1965, 1977), Paris (1966–67), Caen (1968), Tokyo (1972–74), Brussels (1975), Cologne and Düsseldorf (1976), Auvers-sur-Oise (1989) and Brunoy (1990).

In 1957, during the Interbau International Building Exhibition in Berlin, forty eight Western architects were invited to participate in an experimental project for the revitalisation of Hansaviertel, a Berlin district that had been destroyed in the war. The event became one of the milestones of post-war modernism and an instant source of envy for those who, for political reasons, did not participate in Interbau. Just a few months later, the Soviet Union announced an ‘international’ competition for the design of an experimental residential district in Moscow, aimed at architects and planners from the so called ‘popular democracy’ bloc. Poland was represented by three design teams led, respectively, by Maria and Kazimierz Piechotka (Miastoprojekt Warszawa), Tadeusz Taszycki (Miastoprojekt Kraków) and Tadeusz Zieliński with Stefan Putowski (Warsaw Academy of Fine Arts). The Polish communist authorities considered participation in the competition as a matter of prestige, since competition from the other socialist states was strong and the jury was made up solely by representatives of the host country. The competition agenda included, among other things, the design of a ‘building of the future’ in the perspective of the year 2000. After a few months of jury ‘proceedings’, the results were announced. All participants were invited to Moscow to attend the ceremony. The submissions from the Miastoprojekt teams from Warsaw and Cracow were evaluated ‘positively’, whereas the main prize went to the Moscow Academy of Architecture for an ‘innovative’ project that had not even been submitted in time...

This and other, largely forgotten today, anecdotes are told by *Pictures in Architecture*, an exhibition at Projekt Kordegarda devoted to the architectural decorations of Warsaw artists Hanna and Gabriel Rechowicz, who for the purposes of the Moscow competition created colour schemes and visual decoration designs for three ‘buildings of the future’. The show features, among other things, original photographs of the designs from the archive of Maria and Kazimierz Piechotka. During the several decades of their professional career, Hanna and Gabriel Rechowicz worked with many outstanding architects, e.g. Bohdan Pniewski, Jerzy Hryniewiecki, Mieczysław Głiszczyński, Jerzy Baumiller or Maria and Kazimierz Piechotka. They gained recognition at the turn of the 1950s and 1960s for their painted wall decorations in the cocktail bar of Bristol Hotel in Warsaw, murals and mosaics at Dom Chłopa, and monumental decorations at the Supersam supermarket. This led to orders, awarded through the Fine Arts Workshops, at public buildings all over the country: movie theatres in Kielce and Łomża, Polish Aviation Club airfield in Leszno, museum in Lipsk on Biebrza, sanatoriums and vacation homes in Olsztynek, Zakopane, Krynica, Nałęczów, Szczawnica and Ciechocinek, the Dom Towarowy Junior department store in Warsaw, the Centrum Zdrowia Matki Polki children’s hospital in Łódź — those are but a fragment of the Rechowicz couple’s vast portfolio of architectural decoration projects. In the 1970s and 1980s, they went on longer residences to Japan and France, where they did commercial projects and accepted commissions for decorations at private homes. In their architectural paintings, the Rechowicz duo employed mosaic and painting techniques, often combining them within a single work. The compositions received a unique quality through the choice of material, e.g. carefully selected, natural-colour or artificially coloured river pebbles, tiles or ceramic waste, which, bonded together with mortar, created an abstract relief in the vein of *opus barbaricum* — as well as motifs borrowed from the canvas painting and commercial graphic design of Gabriel Rechowicz. In the 1960s and 1970s, that painting was popularised by numerous book cover illustrations (over forty titles) and covers of high-profile magazines (*Projekt*, *Magazyn Ilustrowany Polska*). The exhibition presents nearly fifty works by the two artists. Their never shown before original cardboards, boards and painting sketches are strikingly fresh in their colour solutions and diversity of artistic vision. Particularly noteworthy are the unique designs of visual decorations for industrial exhibitions in Moscow (1959), Beijing (1960) and Madrid (1970), the only preserved material trace of those impermanent projects.

Paweł Giergoń

Hanna Rechowicz Studiowała malarstwo i architekturę wewnątrz w gdańskiej PWSSP. Malarka, rzeźbiarka, dekoratorka wewnątrz, scenografka teatralna i projektantka tkanin artystycznych. Wraz z mężem Gabrielem Rechowiczem współautorka wielu dekoracji plastycznych w architekturze.

Studied painting and interior design at the State Graduate School of Fine Arts in Gdańsk. Painter, sculptor, interior decorator, theatre scenographer and artistic textile designer. With husband Gabriel Rechowicz, co-author of numerous visual decorations in architecture.

wydarzenia towarzyszące wystawie / exhibition accompanying events

12.04.2011 (wtorek / Tuesday) godz. 16 / 4 p.m. spotkanie z kuratorem wystawy Pawłem Giergoniem / meeting with the exhibition curator Paweł Giergoń; wstęp wolny / free admission

30.04.2011 (sobota / Saturday) godz. 12 / noon spacer *Śladem dekoracji plastycznych Rechowiczów w architekturze Warszawy*, start na wystawie, wstęp wolny / *Hanna & Gabriel Rechowicz visual decorations in Warsaw architecture*, guided walk, start at the exhibition, free admission

wystawie towarzyszyć będą także spotkania Koła Miłośników Sztuki oraz panel dyskusyjny / exhibition will also be accompanied by Art Lovers Club meetings and a discussion panel

szczegółowe informacje o programie / detailed info at: www.zacheta.art.pl

PROJEKT KORDEGARDA

wystawa / exhibition

HANNA I GABRIEL RECHOWICZOWIE
OBRAZY W ARCHITEKTURZE / PICTURES IN ARCHITECTURE

kurator / curator: Paweł Giergoń

kurator Projektu Kordegarda / Kordegarda Project

curator: Magda Kardasz

współpraca / cooperation: Adam Repucha

11 III – 4 V 2011

wtorek — niedziela, 12–20

Tuesdays — Sundays, 12 noon — 8 p.m.

ul. Galczyńskiego 3, 00-362 Warszawa

tel. / phone (+48 22) 826 01 36

kordegarda@zacheta.art.pl

www.zacheta.art.pl

montaż wystawy / exhibition assembled by

Krystyna Sielska i zespół / and staff

ZACHETA

folder / leaflet

wydawca / publisher:

Zachęta Narodowa Galeria Sztuki,

pl. Małachowskiego 3, 00-916 Warszawa

dyrektor / director:

Hanna Wróblewska

projekt / design:

Jakub Jezierski

druk / printed by

ARW Grzegorzcyk

© Zachęta Narodowa Galeria Sztuki,

Warszawa 2011

fotografie / photographs:

- Gabriel Rechowicz, projekt dekoracji malarskiej w pawilonie Polskiej Wystawy Gospodarczej w Madrycie / design for a painted decoration in the pavilion of the Polish Industrial Exhibition in Madrid, 1970; fot. / photo by © Paweł Giergoń/sztuka.net
- Gabriel Rechowicz, dekoracja malarska ściany cocktail-baru w hotelu Bristol w Warszawie / painted decoration, cocktail bar of Bristol Hotel, Warsaw. Projekt wnętrza / interior design: arch. Roman Wyłcan; fot. z archiwum Hanny Rechowicz / from the archive of Hanna Rechowicz
- Gabriel Rechowicz, kompozycja malarska w Supersamie w Warszawie / painted decoration, Supersam supermarket, Warsaw, 1962; fot. z archiwum Hanny Rechowicz / photo from the archive of Hanna Rechowicz
- Gabriel Rechowicz, projekt kompozycji malarskiej w poczekalni kina w Łomży / design for a painting composition in the foyer of a movie theatre in Łomża, 1977; fot. / photo by © Paweł Giergoń/sztuka.net
- Gabriel Rechowicz, Hanna Rechowicz, kompozycja muralowa we wnętrzu Domu Wypoczynkowego Rzemieślnik w Zakopanem (fragment) / mural composition, Rzemieślnik guest house, Zakopane (detail), koniec lat 80. XX wieku / late 1980s; fot. z archiwum Hanny Rechowicz / from the archive of Hanna Rechowicz
- Gabriel Rechowicz na tle kompozycji muralowej we wnętrzu hotelu Dom Chłopa w Warszawie / Gabriel Rechowicz in front of a mural composition, Dom Chłopa hotel, Warsaw, 1961; fot. z archiwum Hanny Rechowicz / photo from the archive of Hanna Rechowicz
- Gabriel Rechowicz, projekt dekoracji plastycznej na Polskiej Wystawie Gospodarczej w Pekinie / design for a visual decoration in the Polish Industrial Exhibition in Beijing, 1959; fot. / photo by © Paweł Giergoń/sztuka.net

sponsor PROJEKTU KORDEGARDA
sponsor of KORDEGARDA PROJECT

benq

sponsorzy wernisażu

sponsors of the opening ceremony

cherolisimo

ASH TREE ESTATE

patroni medialni
media patronage

STOLICA

gazeta

TOŃCE

THE VOICE

SZTUKA.NET